

**Εργαστήριο Τοπικής &
Νησιωτικής Ανάπτυξης**

Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Περιφερειακή Στρατηγική Βιώσιμου Τουρισμού στην Π.Ι.Ν

Μεθοδολογία μελέτης και διαβούλευσης

Αγγελική Μητροπούλου

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

Ιωάννης Σπιλάνης, Οικονομολόγος-Περιφερειολόγος,
Καθηγητής, Τμήμα Περιβάλλοντος, του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Συντονιστής

Σοφία Καράμπελα, Οικονομολόγος-Περιφερειολόγος, Επικ. Καθηγήτρια,
Τμήμα Τουρισμού του Ιονίου Πανεπιστημίου, Αναπλ. Συντονιστής

Δημήτρης Φραγκίσκος Λέκκας, Περιβαλλοντολόγος, Αναπλ.
Καθηγητής στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αντώνης Χατζηδιαμαντής, Οικονομολόγος

Αγγελική Μητροπούλου, Οικονομολόγος, Υποψήφια διδάκτορας στο
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Γιάννης Κατσούνης, Κοινωνικός επιστήμονας, Διδάκτορας του
Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ελένη Αλεξίου, Πτυχιούχος Επικοινωνίας, MSc «Άσκηση & Υγεία»,
Υποψήφια Διδάκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης – Νικόλαος Δημητρόπουλος – Ελέζης,
Περιβαλλοντολόγος, Msc Περιβαλλοντικής Πολιτικής,
Υπ. Διδάκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γαστεράτου Αμαλία, Περιβαλλοντολόγος

Κάλλι Λάσκαρη, coacher

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ; ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Βιώσιμος Τουρισμός για Βιώσιμους Προορισμούς

Τοποθετούμε στο κέντρο τον άνθρωπο, αλλά όχι μόνο με την έννοια του «τουρίστα» ως μονάδα «κέρδους». Μελετάμε κυρίως την **ευημερία και την ευζωία των κατοίκων** των περιοχών και την **ικανοποίηση, την ευζωία και την ευεξία των τουριστών**. Μέσα από αυτό το πλαίσιο επιτυγχάνουμε πιο ισορροπημένη προσέγγιση ανάμεσα στους τρεις βασικούς πυλώνες της βιωσιμότητας.

Αυτή η προσέγγιση, δίνει στην πράξη άλλη δυναμική στις προτάσεις, τα μέτρα και τις εφαρμόσιμες πολιτικές, που περιλαμβάνονται στο τελικό παραδοτέο της παρούσας μελέτης, αυξάνοντας έτσι τις πιθανότητες για αποτελεσματική εφαρμογή όσων περιλαμβάνονται σε αυτή.

Πως καλύπτεται η αναγκαιότητα για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με στόχος την επίτευξη βιώσιμου τουρισμού;

01

Καταγράφοντας και αξιολογώντας τα αποτελέσματα του τρέχοντος μοντέλου του τουρισμού

02

Συμβάλλοντας μέσω των επιδράσεων του, θετικών και αρνητικών, στην επίτευξη βιώσιμων προορισμών, που στην περίπτωση της ΠΙΝ είναι τα επιμέρους νησιά που ανήκουν σε αυτή.

Οι προτεραιότητες, όπως έχουν καταγραφεί επί της αρχής και από τα πρώτα βήματα αναγκαιότητας εκπόνησης της παρούσας μελέτης, αφορούν στον προσδιορισμό των επιδράσεων του τουρισμού στην κοινωνικο-οικονομική και περιβαλλοντική κατάσταση του προορισμού.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ & ΑΦΕΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Ο στόχος της παρούσας μελέτης είναι να γίνει ένα **ουσιαστικό εργαλείο εφαρμόσιμης πολιτικής** που θα «αναζωογονήσει τους προορισμούς» με όρους βιώσιμους

Οι αλλαγές στα **πρότυπα συμπεριφορών** θέλουν χρόνο και θέληση

Οι δυσκολίες αυξάνονται όταν υπάρχουν **πολλές διαφορετικές ομάδες συμφερόντων** που έχουν πολύ διαφορετικές απόψεις για το ίδιο θέμα

Και αντιλαμβάνονται διαφορετικά την παρούσα κατάσταση όπως τι σημαίνει Βιώσιμος Τουρισμός και υπέρβαση της Φέρουσας Ικανότητας ή αν υπάρχει ζήτημα υπερτουρισμού σε μια περιοχή και είναι αυτό μια συνθήκη προβληματική όχι για την περιοχή αυτή

Αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης τουρισμού και προορισμών
ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Μεγέθυνση

Ανάπτυξη

**Κύκλος ζωής
προϊόντος και προορισμού**

Βιώσιμη ανάπτυξη

Φέρουσα ικανότητα

Υπερτουρισμός

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΒΙΩΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με τον ορισμό του ΠΟΤ είναι εκείνος που

λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της δραστηριότητας.

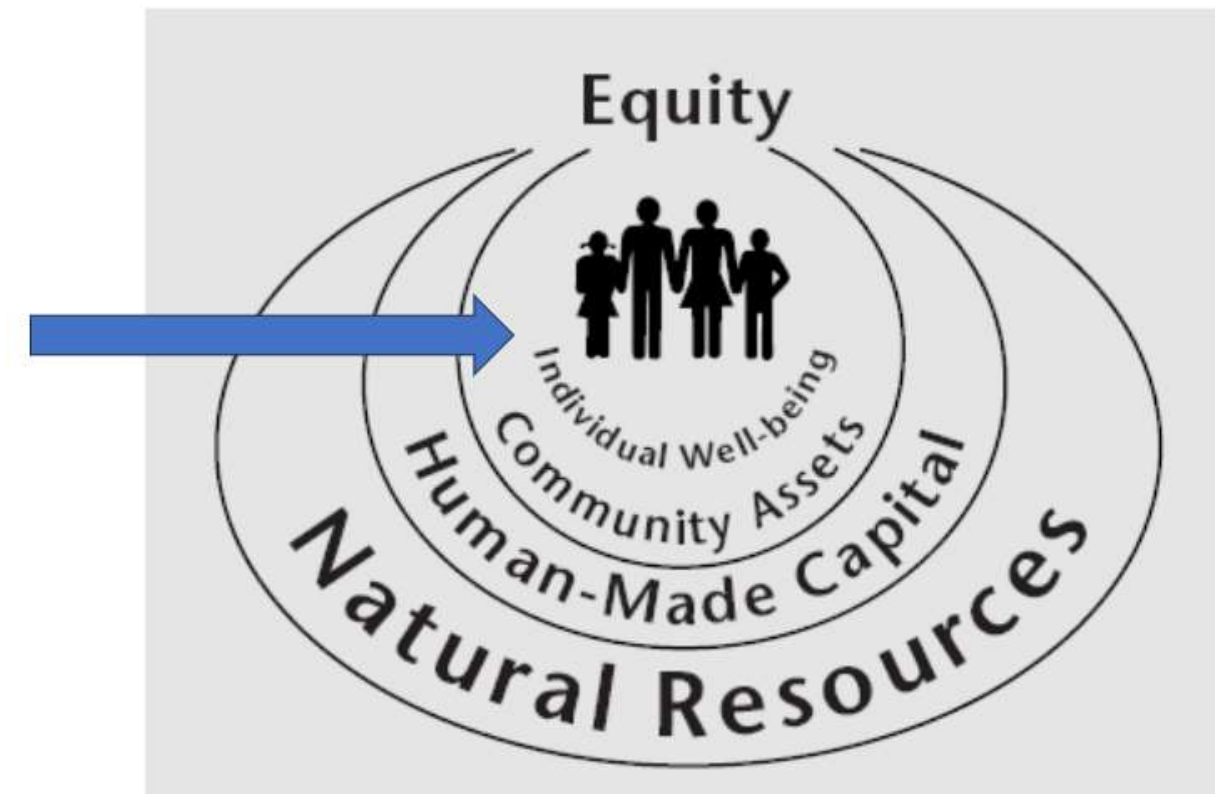
Άρα οφείλει να στοχεύει στη μεγιστοποίηση των θετικών ωφελειών λειτουργώντας όμως μέσα στα όρια της φέρουσας ικανότητας του προορισμού

και αντιμετωπίζει τις ανάγκες των επισκεπτών, των επιχειρηματιών, του περιβάλλοντος και των κατοίκων στις περιοχές υποδοχής.

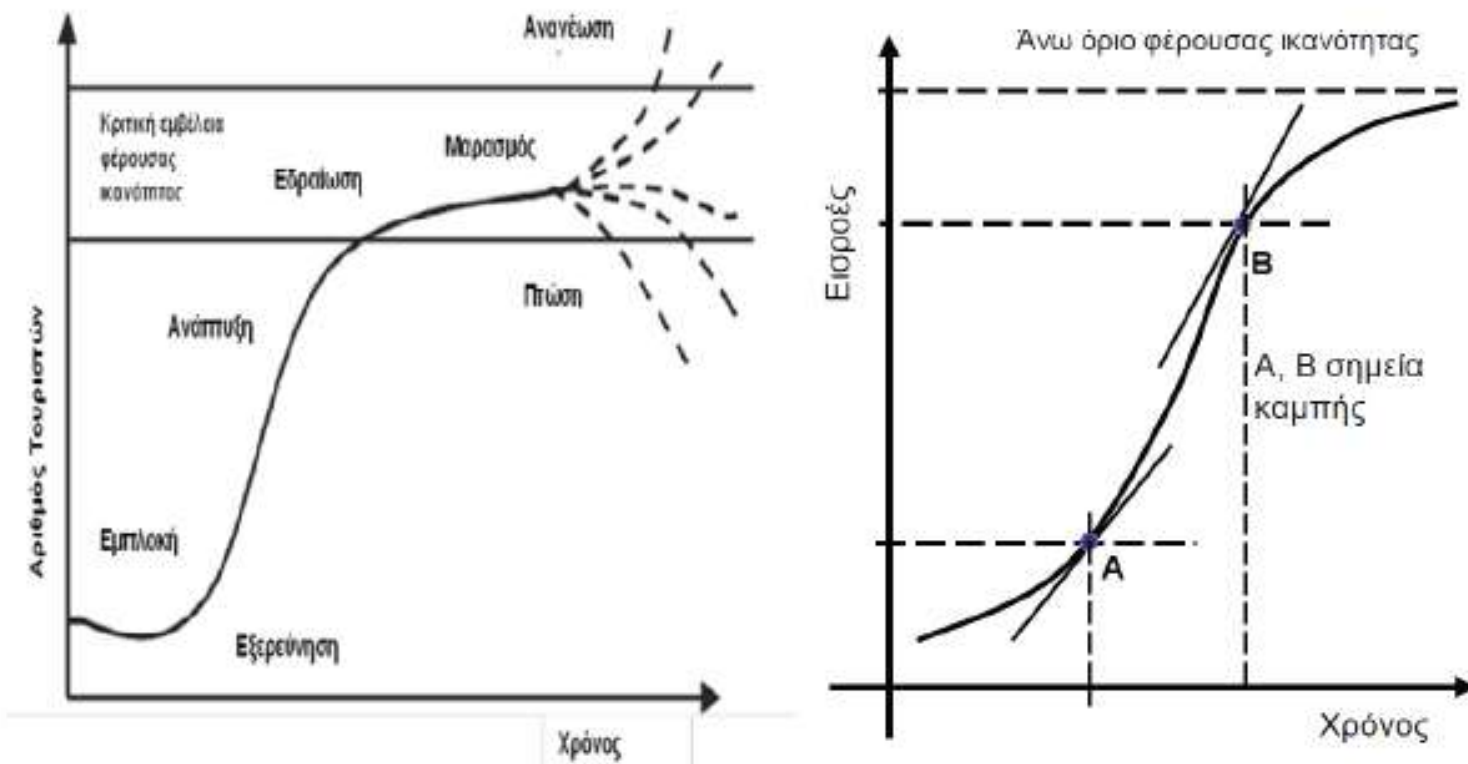
Άρα οφείλει να βρίσκει τη κοινή συνισταμένη όπου όλοι οι ενδιαφερόμενοι να μένουν ικανοποιημένοι αλλά και οι περιβαλλοντικές λειτουργίες αλώβητες.

Sustainable Tourism in Sustainable Destinations

Tourism Activity and its contribution to the global sustainability

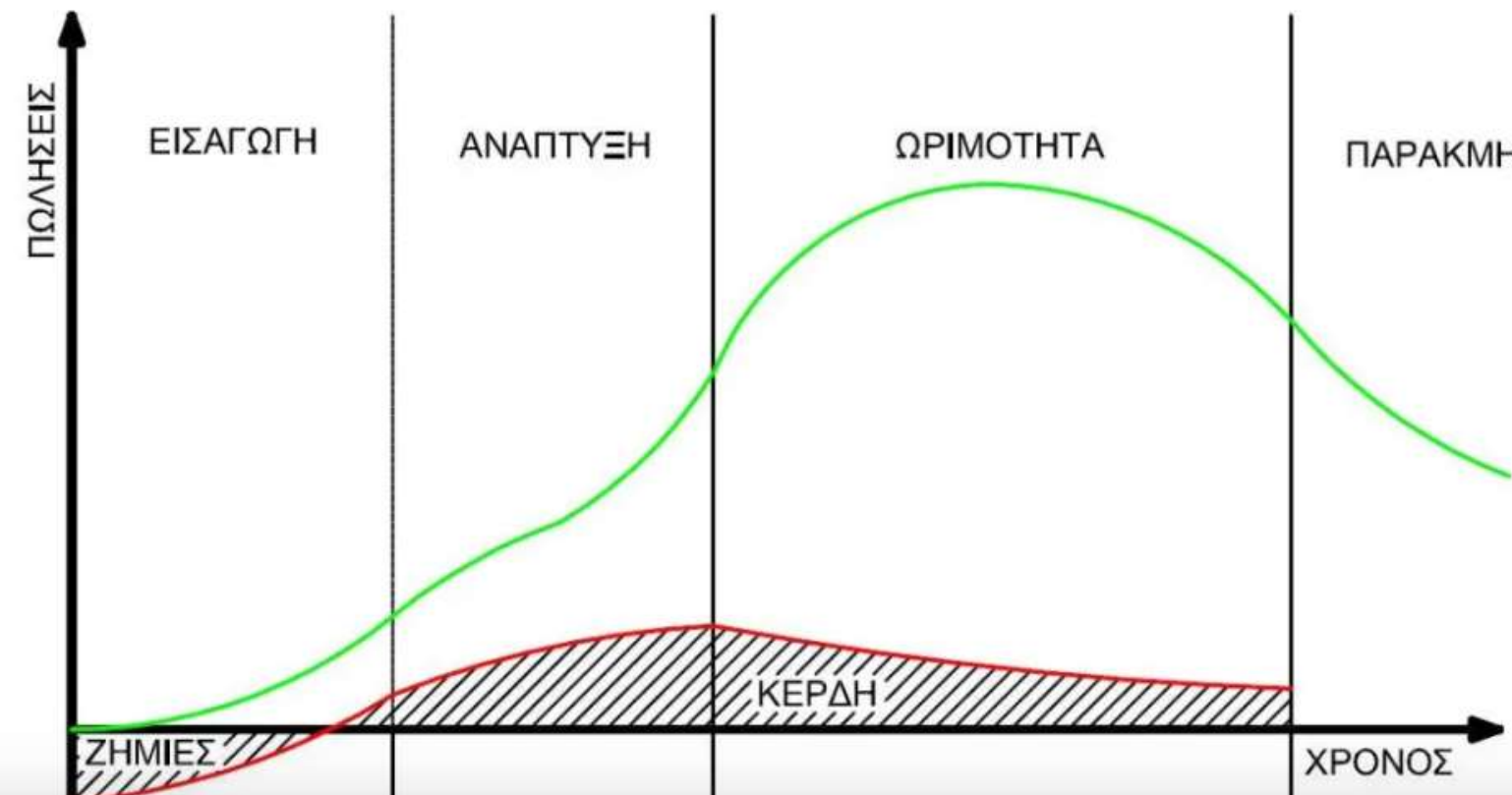

Σχήμα 1: Υποθετικός "κύκλος ζωής" μιας τουριστικής περιοχής.

Πηγή: Butler (1980), Ιδία επεξεργασία

Σε ποιο σημείο του κύκλου ζωής ενός προορισμού βρισκόμαστε είναι ένα σύνθετο ερώτημα που συνδέεται με τα οφέλη της τοπικής κοινωνίας.
Είναι προφανές ότι λόγω μεγέθυνσης εισοδήματα και απασχόληση αυξήθηκαν διαχρονικά σε πολύ μεγάλο βαθμό
Το ερώτημα που τίθεται αν αυτό συνεχίζεται και σήμερα και για πόσο διάστημα ακόμη.

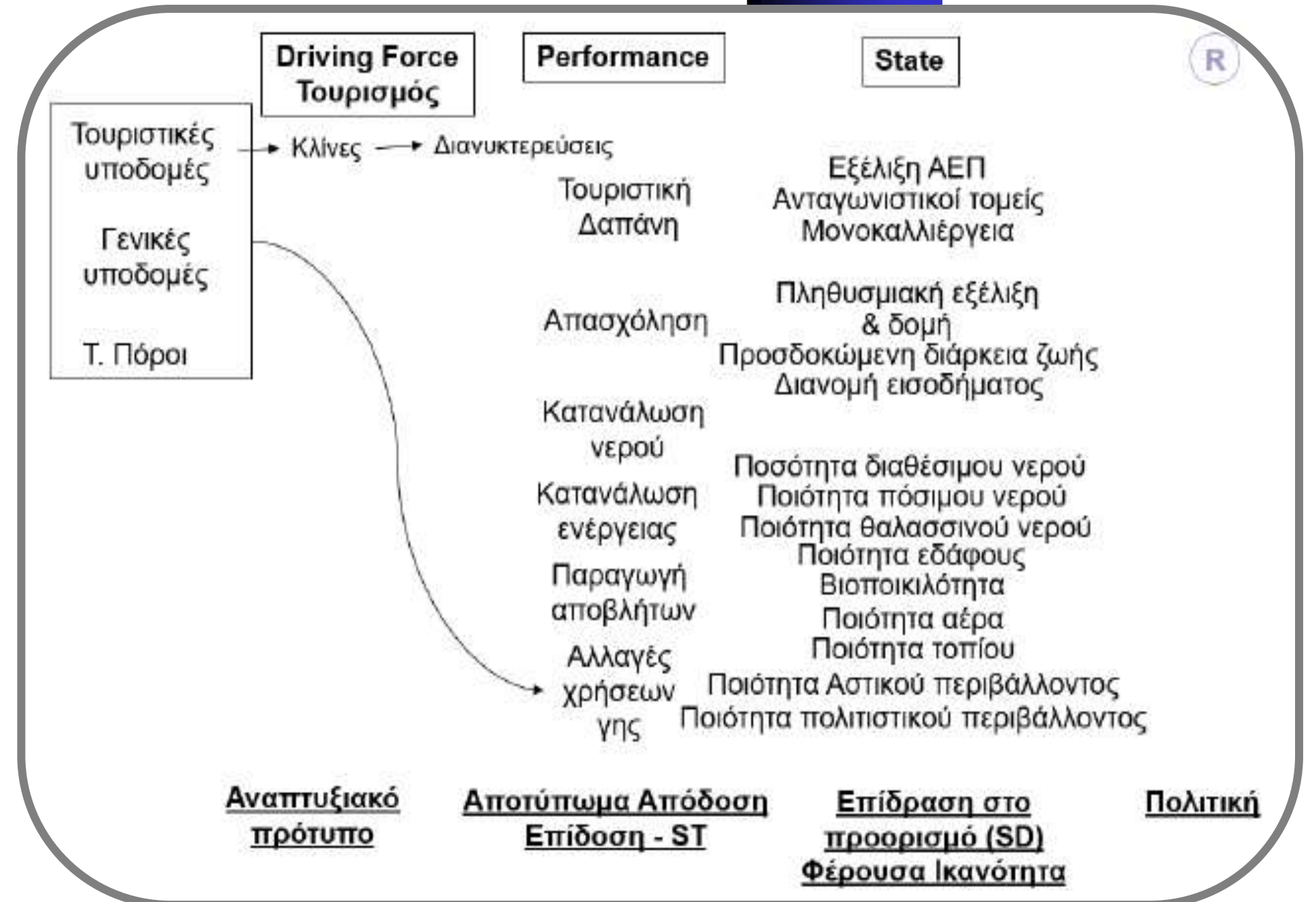
1^ο ΚΛΕΙΔΙ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ DPRIR ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Η καταγραφή οφείλει να βασίζεται στην αποτύπωση του τοπικού συστήματος, το οποίο περιλαμβάνει από τη μια τις **τουριστικές δραστηριότητες (D)** όπως καταγράφονται στα νησιά της ΠΙΝ, και από την άλλη την **κατάσταση των προορισμών (S)** στις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης

- την οικονομική αποτελεσματικότητα,
- την κοινωνική δικαιοσύνη και
- την περιβαλλοντική διατήρηση

όπως επηρεάζεται από τα **αποτελέσματα του συνόλου των δραστηριοτήτων που υπάρχουν σε αυτούς (P)** προσδιορίζοντας, κατά το δυνατόν, την επίδραση του τουρισμού.

2° ΚΛΕΙΔΙ

Η ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

Βασικό πρώτο βήμα είναι η αποτύπωση δεδομένων (παράδειγμα η κατανάλωση νερού)

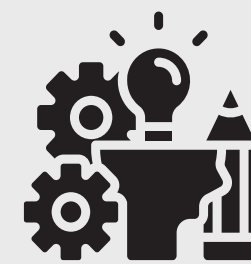
- ❑ πρέπει να διαπιστωθεί ποιο είναι το αποτέλεσμα του τουρισμού (πχ. συνολική κατανάλωση νερού) και
- ❑ ποια η επίδοση του (πχ. νερό ανά διανυκτέρευση)

έτσι ώστε να είναι εφικτό να προσδιοριστεί η επίδραση του τουρισμού στα αποθέματα νερού και η βελτίωση που μπορεί να επιτευχθεί (μείωση κατανάλωσης νερού ή/και μείωση των διανυκτερεύσεων).

Η καταγραφή αυτή αποτελεί **προϋπόθεση** για τη δημιουργία μιας όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρης εικόνας της παρούσας κατάστασης, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο προβλήματα που θα διαπιστωθούν έχουν την αφετηρία τους ή κατά πόσο «συνεισφέρει» ο τουρισμός.

Για παράδειγμα πόσο επηρεάζει

- στην εξέλιξη του ΑΕΠ και της απασχόλησης
- στις δημογραφικές τάσεις
- στην ανεργία
- στον κίνδυνο φτώχειας
- στα προβλήματα ποιότητας και ποσότητας πόσιμου νερού
- ποιότητας θαλάσσιου νερού
- υποβάθμισης τοπίου και βιοποικιλότητας
- κυκλοφοριακή συμφόρηση

Βασικό πλεονέκτημα στον τρόπο αυτού είναι η ολιστική προσέγγιση. Τα δεδομένα που συλλέγονται τόσο με ποιοτικές όσο και με ποσοτικές μεθόδους ελέγχονται και αντιπαραβάλλονται μέσα από ειδικά σχεδιασμένες διαδικασίες που περιλαμβάνουν συζητήσεις και διαβούλευση

ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ	ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ/ΔΕΙΚΤΗΣ
Κοινωνική Πίεση	T1 - Σύνολο Κλινών / Κάτοικο
	T2 - Ισοδύναμος Πληθυσμός / Μόνιμο Πληθυσμό
	T3 - Αφίξεις κρουαζιέρας (ημερήσιες στη σεζόν) / (ισοδύναμος πληθυσμός+ μόνιμος πληθυσμός)
Οικονομική Απόδοση	T4 - Δαπάνη / Διανυκτέρευση
	T5 - Πληρότητα ξενοδοχείων
Εποχικότητα	T6 - Υψηλότερο τρίμηνο (ΙΑΣ) / Σύνολο έτους – αφίξεις
	T7 - Υψηλότερο τρίμηνο (ΙΑΣ) / σύνολο έτους - τζίρος καταλυμάτων
Απασχόληση	T8 - Απασχολούμενοι σε ξενοδοχεία / ξενοδοχειακές κλίνες
	T9 - Απασχολούμενοι στον τουρισμό / Τουριστικές κλίνες
Περιβαλλοντική Πίεση	T10 - Ποσότητα νερού (lit) / Διανυκτέρευση
	T11 - Ποσότητα ενέργειας (kwh) / Διανυκτέρευση
	T12 - Στερεά απόβλητα (kg) / Διανυκτέρευση
	T13 - Δομημένη έκταση ξενοδοχείων (m ²) / Κλίνη ξενοδοχείων
Προσπελασιμότητα	T14 - Ποσοστό τουριστικών επιχειρήσεων με πρόσβαση για άτομα μειωμένης κινητικότητας
Ικανοποίηση εργαζόμενων	T15 - % εργαζομένων που είναι πολύ και αρκετά ικανοποιημένοι από ωράριο, συνθήκες και αμοιβή εργασίας
Δράσεις για τη κλιματική αλλαγή	T16 - Μέση διάρκεια παραμονής
Εξάρτηση	T17 - Εξάρτηση από εισερχόμενο τουρισμό
	T18 - Εξάρτηση από τρεις κύριες εθνικότητες

ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ - ΦΕΡΟΥΣΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ	ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ/ΔΕΙΚΤΗΣ
Οικονομική	Π1 - Τζίρος χαρακτηριστικών τουριστικών κλάδων / Συνολικός τζίρος οικονομίας
	Π2 - Απασχόληση χαρακτηριστικών τουριστικών κλάδων/ Συνολική απασχόληση
Εποχικότητα εργασίας	Π3 - Απασχολούμενοι απογραφής / Απασχολούμενοι μητρώου
	Π4 - Διαφορά απασχόλησης ενεργού πληθυσμού απογραφής / Απασχολούμενοι Μητρώου για τουρισμό
Κοινωνική	Π5 - % φυσική κίνηση / Πληθυσμού
	Π6 - Εξέλιξη πληθυσμού 1981 – 2011
	Π7 - Δείκτης γήρανσης
	Π8 - Προσδόκιμο ζωής
	Π9 - % πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας
	Π10 - Ενεργός πληθυσμός / Σύνολο
Περιβαλλοντική πίεση	Π11 - Συνολική πίεση (πληθυσμός + σύνολο κρεβατιών) / km ²
	Π12 - % παράκτιας δομημένης ζώνης (50m από την ακτή)
	Π13 - Ποιότητα τοπίου – εξωαστικού χώρου
	Π14 - Ποιότητα αστικού περιβάλλοντος
	Π15 – Θόρυβος
Έδαφος/Βιοποικιλότητα	Π16 - % δομημένης έκτασης
	Π17 - Δείκτης Κατακερματισμού
	Π18 - % χερσαίας και θαλάσσιας προστατευόμενης έκτασης
	Π19 - Κίνδυνος Ερημοποίησης (% Έκτασης)
Νερό	Π20 - Κατανάλωση νερού / Φυσικό νερό (γεωτρήσεις + λιμνοδεξαμενές)
Θάλασσα	Π21 - Ποιότητα νερών κολύμβησης
Ποιότητα Αέρα	Π22 - Ποιότητα Ατμόσφαιρας (Μ.Ο. 24 ενδείξεων - Ventusky)
	Π23 - % ανανεώσιμων / συνολική ηλεκτρική ενέργεια
	Π24 - % εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τον τουρισμό ως προς το σύνολο των εκπεμπόμενων αερίων
Διακυβέρνηση	Π25 - Ύπαρξη συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης αποτελεσμάτων τουρισμού
Ικανοποίηση Κατοίκων	Π26 - % κατοίκων που δεν εργάζονται στον τουρισμό που αναγνωρίζουν προσωπικά οφέλη
Προσπελασιμότητα	Π27 - Ποσοστό μνημείων προσπελάσιμα σε άτομα με προβλήματα κινητικότητας
Βιωσιμότητα	Π28 - Αντίληψη κατοίκων, ερναζόμενων και επισκεπτών για τη βιωσιμότητα του προορισμού

3^ο ΚΛΕΙΔΙ

ΤΟ ΟΡΑΜΑ

Η ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Ζητούμενο αποτελεί η **επιλογή του οράματος για το μέλλον** με βάση την αξιολόγηση της κατάστασης του νησιού ως προς τους όρους της βιωσιμότητας.

Η υπάρχουσα πορεία και οι επιλογές για το μέλλον ενός τόπου εξαρτώνται από τις **πράξεις και τις παραλείψεις** τόσο των τοπικών αρχών (κυρίως της αυτοδιοίκησης), των επιχειρηματιών, των επαγγελματιών και γενικότερα των κατοίκων του κάθε νησιού, όσο και της κεντρικής κυβέρνησης/διοίκησης -που είναι ιδιαίτερα σημαντική λόγω της συγκέντρωσης αρμοδιοτήτων και πόρων, αλλά και εξωγενείς παράγοντες (πχ. παγκόσμιοι ρυθμοί ανάπτυξης, τεχνολογική πρόοδος, διεθνείς επενδύσεις, δημογραφικές ροές κλπ.)

Επειδή, όμως στο πως τελικά θα επιδράσουν οι εξωγενείς παράμετροι τις εσωτερικές εξελίξεις εξαρτάται από το **βαθμό ενημέρωσης, εμπλοκής και αποδοχής των ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders) στη διαμόρφωση του οράματος και των στρατηγικών στόχων επηρεάζοντας το τι και πως θα εφαρμοστεί**, υιοθετήθηκε η άποψη της αναθέτουσας αρχής, να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή εμπλοκή τους σε όλη τη διάρκεια της μελέτης

4° ΚΛΕΙΔΙ

ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Η διαβούλευση είναι μια διαδικασία συλλογής απόψεων, γνώμης και συμβουλών από διάφορους ενδιαφερόμενους (stakeholders) πριν ληφθούν αποφάσεις ή πριν υλοποιηθούν συγκεκριμένα μέτρα.

01

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η διαβούλευση ενθαρρύνει τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ενισχύοντας έτσι τη δημοκρατία και την ανοικτή κοινοβουλευτική διακυβέρνηση. Ειδικά σε αυτή τη μελέτη είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό το κίνητρο συμμετοχής εκπροσώπων πολλών διαφορετικών φορέων από όσο το δυνατόν περισσότερα νησιά που ανήκουν στην ΠΙΝ.

02

ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Με τη συμμετοχή ενδιαφερομένων φορέων και πολιτών, η πληροφορία που συγκεντρώνεται μπορεί να οδηγήσει σε πιο ενημερωμένες και καλά στοχευμένες αποφάσεις, και έτσι δημιουργούνται καλύτερες προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προτάσεων

03

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Η διαδικασία της διαβούλευσης παρέχει μια πλατφόρμα για τη διανομή πληροφοριών και την εκπαίδευση του κοινού για τα ζητήματα που συζητούνται. Οι πολίτες και οι φορείς θέλουν να είναι ενημερωμένοι για όσα συμβαίνουν στην περιφέρεια και τις περιοχές που διαμένουν και εργάζονται. Αυτή η διαδικασία τους επιτρέπει – μεταξύ άλλων – καλύτερη ενημέρωση και με καλύτερους όρους

04

ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΗ

Η συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ενισχύει την κοινωνική αποδοχή των αποφάσεων και μειώνει τυχόν αντίσταση ή δυσαρέσκεια.

05

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται μετά από διαβούλευση είναι πιο πιθανό να εφαρμοστούν με επιτυχία, καθώς έχουν τη στήριξη και την κατανόηση του κοινού όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω. Είναι πολύ σημαντικό οι μελέτες όχι μόνο να ολοκληρώνονται αλλά να μετουσιώνονται και σε εφαρμόσιμες πολιτικές που αλλάζουν πραγματικά προς το καλύτερο τους τόπους και τους προορισμούς.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γενικά, η διαβούλευση συμβάλλει στη δημιουργία πιο διαφανούς, συμμετοχικής και ενδιαφέρουσας διαδικασίας λήψης αποφάσεων, με στόχο την εξασφάλιση της ευρύτερης συμφωνίας και υποστήριξης από το κοινό

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΕΝΕΡΓΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΗ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στην περιγραφή της κατάστασης και στη διατύπωση των προβλημάτων του προορισμού όπως τα ιεραρχούν οι κάτοικοι των νησιών τόσο μέσα από την μέσα από τη καθημερινή τους εμπειρία.

Στη διάχυση της πληροφόρησης σχετικά με τη σημασία και το περιεχόμενο της μελέτης τόσο στον επαγγελματικό όσο και στο προσωπικό περίγυρο έτσι ώστε να υπάρξει η ευρύτερη δυνατή συναίνεση τόσο σε ότι αφορά τη κατανόηση της παρούσας κατάστασης όσο και τη συμμετοχή στο σχεδιασμό

Στη συμμετοχή τους στη διαμόρφωση του οράματος, των στρατηγικών και των επιχειρησιακών στόχων ώστε η Περιφέρεια να προσεγγίσει τον σκοπό της

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΠΑΡΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

- Αξιοποίηση πρότερης εμπειρίας των μελών της ομάδας έργου και προηγούμενες έρευνες
 - Σύνταξη και αποστολή σχετικού ερωτηματολογίου
 - Αποστολή προσκλήσεων σε περισσότερους από 90 φορείς, οργανισμούς και αρχές που έχουν εμπλοκή (involvement) στο πεδίο του τουρισμού
-
- Οργάνωση διαβουλεύσεων τοπικά σε όσα περισσότερα νησιά το επιτρέπει ο χρόνος υλοποίησης

ΑΞΟΝΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Η σημερινή διαβούλευση έχει οργανωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να εστιάσουμε στη καταγραφή των απόψεων σας στη προσπάθεια συν-αντίληψης για τη κατάσταση που επικρατεί και δημιουργία συναίνεσης σε κεντρικές επιλογές.

- Θα τοποθετηθείτε σχετικά με τη κατάσταση του νησιού σας και θα ιεραρχήσετε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει.
- Θα ακολουθήσει παρουσίαση των στοιχείων/δεικτών που αποτυπώνουν τη κατάσταση βιωσιμότητας του προορισμού από την ομάδα έργου.
- Θα ιεραρχήσετε στόχους και παρεμβάσεις που θεωρείτε ότι συμβάλουν να γίνει το νησί-προορισμός πιο βιώσιμος.
- Θα ακολουθήσει υπάρξει παρουσίαση αρχικά των απόψεων φορέων, εργαζόμενων και πολιτών σχετικά με το πως βλέπουν τη κατάσταση και παρουσίαση των εναλλακτικών σεναρίων για την αντιμετώπιση τους
- Θα συμπληρώσετε ξανά το ερωτηματολόγιο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ώστε να διαπιστώσουμε αν υπάρχει αλλαγή της στάσης σας μετά τη διαβούλευση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

